

บริการจากระบบนิเวศ (Ecosystem Services)

๑๐ - ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

ณ โรงแรมไมด้า ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพฯ

วิทยากร ดร.อภิสม อินทรลาวัณย์ หน่วยงานที่จัดอบรม กองแผนงาน

สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

บริการจากระบบนิเวศ (Ecosystem Services) คือ ประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำหน้าที่ของระบบนิเวศ สาเหตุที่ต้องตระหนักถึงบริการจากระบบนิเวศนั้น สืบเนื่องจากในรอบ ๕ ทศวรรษที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนบางกลุ่มและความยั่งยืนของคนในรุ่นอนาคตอันเนื่องมาจากการลดลงของต้นทุนทางธรรมชาติความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการสูญเสียพันธุ์ของสัตว์และพืชไม่อาจหวนกลับคืนมาได้ บริการจากระบบนิเวศ แบ่งเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. บริการและประโยชน์ที่ได้รับจากการให้และการเป็นแหล่งเสบียงเช่นอาหารน้ำสะอาดไม้ ปลา สมุนไพร

๒. บริการและประโยชน์ที่ได้รับจากการควบคุมกลไกและการทำงานของระบบเช่นการควบคุมและรักษาสภาพอากาศความสามารถในการกักเก็บคาร์บอนความสามารถในการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินและการกักเก็บน้ำความสามารถในการบรรเทาเบาบางผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

๓. บริการและประโยชน์ที่ได้รับทางด้านสังคมวัฒนธรรมเช่นเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจ

๔. บริการและประโยชน์ที่ได้รับในฐานะที่เป็นปัจจัยสนับสนุนต่อระบบทั้งหมด เช่น การควบคุมการหมุนเวียนของธาตุอาหารในดินความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งการผลิตขั้นปฐมภูมิ และเป็นห่วงโซ่อาหาร

หลายบริการจากระบบนิเวศไม่มีราคาและการซื้อขายในตลาดจริงการคิดคำนวณผลประโยชน์และต้นทุนทางเศรษฐกิจจึงมองแต่ผลประโยชน์เฉพาะหน้าที่สามารถคิดเป็นตัวเงินและมองข้ามบริการของระบบนิเวศที่มีคุณค่าแต่ไม่มีราคาที่ขายไปดังนั้นการแปลงคุณค่าเป็นมูลค่าของบริการจากระบบนิเวศจึงมีความจำเป็นเพราะจะก่อให้เกิดการตัดสินใจที่ชาญฉลาดและรอบคอบ เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่งเสริมแรงจูงใจให้อนุรักษ์และสร้างความตระหนักในคุณค่าของระบบนิเวศสืบต่อไป

ขั้นตอนในการประเมินผลกระทบและมูลค่าของบริการจากระบบนิเวศ

๑. กำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา
๒. กำหนดหัวข้อและชนิดของบริการจากระบบนิเวศที่ต้องการศึกษา
๓. ระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๔. กำหนดเป้าหมายลำดับความสำคัญของระบบนิเวศ
๕. ประเมินการเปลี่ยนแปลงบริการจากระบบนิเวศนั้น ๆ วิเคราะห์และนำเสนอผลของโครงการ (อาจจะเป็นตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงินก็ได้)
๖. เสนอแนะคุณทางที่จะไปสู่เป้าหมายทั้งกลไกทางกฎหมายเศรษฐศาสตร์และสังคม

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

๑. มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องบริการจากระบบนิเวศ (Ecosystem Services)
๒. ทราบถึงความสำคัญของระบบนิเวศ และผลกระทบหากขาดการบริการจากระบบนิเวศ
๓. ทราบขั้นตอนในการประเมินผลกระทบและมูลค่าของบริการจากระบบนิเวศ